

สาระน่ารู้เกี่ยวกับ"คำนำหน้านาม"

● นำเสนอเมื่อ 8 ส.ค. 2552

คอลัมน์ มุมบริการ

"คำนำหน้านาม" คือ คำที่ใส่เพิ่มไปหน้าชื่อของบุคคลเพื่อบ่งบอกถึงสถานภาพ ยศ ตำแหน่ง หรือบรรดาศักดิ์ เช่น เด็กชาย เด็กหญิง นาย นาง นางสาว เป็นต้น ปัจจุบันกฎหมายได้กำหนดคำนำหน้านามต่าง ๆ ไว้ดังนี้

กรณีบุคคลที่มีอายุไม่ครบ 15 ปี บริบูรณ์ ถ้าเป็นเพศชายให้ใช้ "เด็กชาย" ถ้าเป็นเพศหญิงให้ใช้ "เด็กหญิง"

กรณีเมื่อชายหรือหญิงที่ไม่มีบรรดาศักดิ์มีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ สำหรับชาย ให้ใช้ "นาย" สำหรับหญิงให้ใช้ "นางสาว" กรณีที่ยังไม่ได้จดทะเบียนสมรส และเมื่อจดทะเบียนสมรสแล้ว พ.ร.บ.คำนำหน้านามหญิง พ.ศ.2551 กำหนดให้ฝ่ายหญิงเลือกได้ตามสมควรใจว่าประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ "นางสาว" และกรณีที่มีการสมรสสิ้นสุดลง ฝ่ายหญิงสามารถใช้คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ "นางสาว" ได้ตามความสมัครใจเช่นเดียวกัน

กรณีหญิงมีบรรดาศักดิ์ (หม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง) แม้เมื่อมีสามีแล้วก็ยังคงใช้บรรดาศักดิ์นำหน้านามของตนได้

กรณีผู้ประกอบอาชีพรับราชการทหาร ตำรวจ อาสาสมัครติดดินแดน สามารถใช้ชั้นยศดังกล่าวเป็นคำนำหน้านามก็ได้ แต่ในการปฏิบัติราชการหรือทำงานในส่วนราชการพลเรือน องค์การหรือรัฐวิสาหกิจ ฝ่ายพลเรือน ผู้มียศทหารจะไชยศประกอบชื่อเท่าที่จำเป็นหรือจะไม่ไชยศประกอบชื่อก็ได้

กรณีการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร พระภิกษุที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ให้ระบุมณศักดิ์ใหม่ที่ได้รับแล้ววงเล็บชื่อตัว ชื่อสกุลต่อท้าย สำหรับพระภิกษุที่ไม่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ให้ใช้คำว่า "พระ" นำหน้าแล้วตามด้วยชื่อตัว ชื่อสกุลต่อท้าย

กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ มีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านามได้ เป็นการลงชื่อหนังสือ เอกสาร งานสารบรรณ หรือการเรียกขานใดๆ เสมือนยศหรือคำนำหน้านามอย่างอื่น เช่น ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ เป็นต้น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการแก้ไขคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน เพราะเป็นเพียงคำที่แสดงให้ทราบถึงการประกอบอาชีพและระดับการดำรงตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล

เช่นเดียวกับคำว่า นายแพทย์ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ จึงไม่อาจใช้เป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านได้

ที่มา **มติชนรายวัน** วันที่ 08 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ปีที่ 32 ฉบับที่ 11473 หน้า 22